

що буде спрямована на забезпечення особистої безпеки поліцейського. Отже, на особисту безпеку працівника впливають такі фактори: специфіка професійної діяльності правоохоронця, ступінь його захищеності у професійній діяльності; наявність характерних матеріальних та технічних спеціальних заходів і засобів; цілеспрямована робота з особовим складом у зазначеному напрямку; фізична та психологічна підготовленість співробітника.

Загальною комплексною проблемою для нашої держави та низки зарубіжних країн залишається пошук методів та способів для зменшення рівня професійного ризику до можливого мінімуму за допомогою системи заходів, що буде спрямована на забезпечення особистої безпеки поліцейського. Отже, на особисту безпеку працівника впливають такі фактори: специфіка професійної діяльності правоохоронця, ступінь його захищеності у професійній діяльності; наявність характерних матеріальних та технічних спеціальних заходів і засобів; цілеспрямована робота з особовим складом у зазначеному напрямку; фізична та психологічна підготовленість співробітника.

Професійна захищеність є одним з важливих елементів системи щодо забезпечення безпеки працівників правоохоронних органів України. Безпекою для поліцейського вважається стан його захищеності від протиправних посягань організованих злочинних формувань і окремих осіб у всіх формах і сферах життєдіяльності, здатність та вміння поліцейського протистояти зовнішнім і внутрішнім заважаючим факторам, при цьому зберігати високий рівень працездатності.

Отже, професійна захищеність є поняттям ширшим, аніж професійна безпека поліцейського, однак є її обов'язковою передумовою. Професійна захищеність – одна з інтеграційних характеристик умов діяльності рипто вальника. Професійна безпека – конкретна характеристика самої діяльності, яка безпосередньо пов'язана з реальним ступенем професійного ризику.

23. Майдыков А.Ф. Проблемы рипто вал кадров для действий в экстремальных условиях. *Актуальные проблемы морально-психологической рипто вал личного состава органов внутренних дел (по рипто вал научно-практической конференции)*. М., 1992. С. 82–83.

Олександр ЧЕРКАС
курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Анатолій НАТОЧІЙ

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ЗАТРИМАННЯ ЗЛОЧИНЦІВ

Одне з найважливіших завдань поліції — розшук озброєних та інших злочинців з високою суспільною небезпекою.

Невідкладні спеціальні заходи щодо розшуку та затримання озброєних злочинців вимагають ретельної підготовки, високого професіоналізму співробітників поліції, застосування різних тактик та методів затримання. При проведенні спецоперацій більшість поліцейських поступають безкорисливо, сміливо, виявляють корисну ініціативу, уникають надмірного ризику. У той же час, через низьку професійну підготовку, відсутність навичок затримання збройних та інших небезпечних злочинців, все ще спостерігаються випадки смерті та поранення працівників міліції, сторонніх осіб. Багато керівників поліції різних рівнів недооцінюють важливість постійної готовності персоналу діяти за особливих обставин. Ці заходи іноді не виправдано залучають велику кількість персоналу та техніки, процес знешкодження збройних злочинців часто затримується неправильно і супроводжується надмірною стрільяною, що викликає небажаний резонанс серед населення. Через недостатній аналіз поточної ситуації та конкретних умов, за яких відбуваються події, на початковому етапі операції допускається багато помилок. Іноді персонал направляється на місце події без отримання відповідних вказівок, без захисних та спеціальних засобів. У деяких випадках співробітники, які беруть участь у затриманні озброєних злочинців, включаючи начальників міліції, розгублені і не можуть прийняти чітких рішень. [1]

Організація спеціальних операцій, яка сама по собі складна, сильно ускладнюється тим, що її керівникові часто доводиться використовувати підрозділи, рівень підготовки яких він не знає. Досвід вправ показує, що такий, здавалося б, простий маневр, як розганяння натовпу контрабандою двох «клинів», можливий лише на практиці, коли його виконують добре навчені, скоординовані підрозділи. В іншому випадку «клин», незважаючи на ці вказівки, йдуть кожен праворуч і розходяться, чим далі, тим більшу відстань потрібно пройти. Тому в тих випадках, коли рівень підготовки не відомий старшому командирі або злагодженість підрозділів недостатня, необхідно вибирати менш ефективні, але також і менш складні тактичні методи дій: розгін

натовпу колон, що діють в одному напрямку, фронтальне зміщення тощо.

Підвищений ризик озброєних злочинців, необхідність якнайшвидшого їх затримання, неприпустимість людських жертв вимагають виняткової організації, високої ефективності та належної підготовки поліцейських, всебічного застосування сили та засобів, централізованого управління, високого темпу атаки, здатності реалізувати тактика та методи знешкодження озброєних злочинців.

Кожен вид спецоперацій, що проводяться правоохоронними органами, має свої особливості, які виражаються в різній тактиці ведення спеціальних заходів, складі, чисельності та структурі сил, що беруть участь, оперативних групах реагування, характеристиках спеціально-технічних засобів. Такі характеристики відображаються в заздалегідь розроблених типових оперативних планах кожної операції. Незалежно від типу та характеристик, кожна спеціальна операція складається з трьох етапів:

- організація та підготовка операції;
- проведення операції;
- завершення операції.

Тривалість періоду підготовки може коливатися від кількох годин до кількох днів і залежить від отриманої інформації про винних, переліку заходів, які слід вжити протягом цього періоду, кількості задіяних сил та інших факторів. Кінцем періоду організації та навчання вважається період, коли оперативно — службові групи та оперативні групи реагування поліції готові виконувати завдання. [2]

Рішення про проведення спецоперації приймає керівник органу внутрішніх справ та особисто організовує операцію, або призначає керівника операції та його заступника. Керівник операцій приймає рішення на основі ретельного усвідомлення завдання та оцінки оперативної ситуації.

Коли він розуміє завдання, керівник операцій повинен розуміти загальний план операції та її мету. Він також визначає, які заходи слід вжити для підготовки до операції, і обчислює час. Розраховуючи час, керівник повинен планувати свою роботу таким чином, щоб дати підлеглим якомога більше часу на підготовку.

Оцінюючи ситуацію, керівник операцій визначає, які фактори покращують виконання завдання та які заходи слід вжити для усунення наслідків негативних факторів.

Тому слід зазначити, що вирішальна роль у сфері охорони громадського порядку як у повсякденному, так і в особливих умовах відводиться службам охорони громадського порядку та спеціальним підрозділам. Ефективність використання сил і засобів для внутрішніх справ у багатьох випадках залежить від їх правильного та науково обґрунтованого розташування.

Класифікація сил є необхідною умовою роботи з персоналом. Аналіз даних про працівників відповідно до класифікації типів груп дозволяє не тільки вчасно вживати заходів для підвищення якості персоналу, але і застосовувати відповідне розташування та ефективно використовувати їх залежно

від завдань.

На наш погляд, таке детальне визначення методів та форм дій правоохоронних органів за особливих обставин навряд чи може бути одним із завдань вищого законодавчого органу країни. Формулювання поняття «операція», його класифікація та ін. Входять до предмета організації та тактики діяльності міліції громадської безпеки та спеціальної тактики внутрішніх справ, висновки яких підлягають викладенню у відомчих нормативних актах МВС України. Однак важко не погодитися з думкою, що «однією з причин невдач правоохоронних органів у вирішенні їхніх проблем у надзвичайних ситуаціях, особливо пов'язаних із соціальними явищами криміногенного характеру, є недостатнє поглиблене та всебічне вивчення проблем, особливо в теоретичному рівні та закріплення організаційних основ операцій спеціальним нормативним актом.

1. Про затвердження Настанови про заходи органів, підрозділів внутрішніх справ, частин внутрішніх військ МВС України щодо розшуку і затримання озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку: наказ МВС України від 24 квіт. 1998 р. № 230.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 груд. 1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 24.01.2021).

Діана ШЕВЦОВА,
слухач магістратури М-ДР-021
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро КАЗНАЧЕСЬ
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ УКРАЇНИ

За умови сучасного розвитку суспільства, його безпека має передове значення для гарантування нормального функціонування повсякденного життя та розвитку країни. Для надання необхідного захисту громадянам України працівники, які здійснюють охорону правопорядку, перш за все повинні мати належне психологічне забезпечення їх службово-бойової діяльності.

Актуальним дане питання стає оскільки розвиток правоохоронної діяльності зумовлює зростання вимог до відбору кадрів, зокрема посилюється контроль за психологічною готовністю та витривалістю. І саме тому тема психо-